

BANKACILIK VE KREDİ YÖNETİMİ

- NAKİT DIŞI DÖVİZ KREDİLERİ

- ÖĞR. GÖR. EMRE GÜNEŞ

4.NAKİT DIŞI DÖVİZ KREDİLERİ

- Bankalar tarafından TCMB’nca konvertibilitesi kabul edilen herhangi bir döviz cinsi üzerinden düzenlenen ve muhatabı tarafından ödeme (tazmin) talebinde bulunulması durumunda da garanti metninde yazılan döviz cinsi üzerinden muhatabına ödeme yapılan banka garantileridir.
- Uluslararası bankacılık uygulamalarında Nakit dışı döviz kredileri, garanti konusu işin niteliğine ve garanti lehtarının talebine göre yurt içi ve yurtdışı muhataplara hitaben düzenlenen döviz teminat mektupları, kontrgarantiler, ithalat akreditif garantileri, ithalat kabul ve aval kredileri ve nihayet teyitli ihracat akreditifleri şeklinde çok çeşitli formlarda açılmakta ve kullanılmaktadır. Bu banka garantisi türlerinden muhatabı yurtdışında olanlara bankacılık ve uygulamalarında “Harici Garanti” adı verilmektedir.

4.1 DÖVİZ TEMİNAT MEKTUPLARI

- Banka teminat mektuplarının konvertibl döviz cinslerinden herhangi birisi üzerinden düzenlenmesi halinde söz konusu teminat mektuplarına bankacılık literatüründe “Döviz Teminat Mektubu” adı verilmektedir. Teminat mektuplarının döviz üzerinden düzenlenmesinin doğal hukuki sonucu, muhatap tarafından yapılacak olası ödeme (tazmin) taleplerinin de mektubu düzenleyen banka tarafından mektup metninde yer alan döviz cinsi üzerinden karşılanması gerekliliğidir.

4.1.1 ÖDEME GARANTİLERİ

- Ödeme Garantisi, ya da ulusal bankacılık uygulamalarımızdaki adı ile “Ödemeye kefalet teminat mektubu”, mektup lehtarları ile muhatabı arasındaki resmi ya da ticari bir sözleşmeye dayalı ilişkiden doğacak olan bir para borcunun ödenmesini güvence altına alan teminat mektubu türüdür.
- Ödeme garantileri uluslararası uygulamalarda karşımıza iki şekilde yaygın olarak çıkmaktadır. Bunlardan ilki, uluslararası alım-satım sözleşmelerindeki hükümler gereği satıcı tarafından alıcıya tanınan ertelenmiş ödeme opsiyonu kapsamında alıcı tarafından yapılması gereken vadeli mal bedeli ödemelerinin (satıcı firma kredilerinin) alıcı tarafından zamanında yapılacağını satıcıya karşı garanti altına alan banka garantileridir.

- İkinci yaygın uygulama ise yurtiçi veya yurtdışındaki bankalar tarafından yurtiçinde yerleşik kişi ve kurumlara döviz üzerinden kullandırılan nakit kredilerin teminatını oluşturmak üzere diğer bankalar tarafından kredi lehtarları lehine ve krediyi açan bankaya hitaben düzenlenen ödeme garantileri ile alıcı firma prefinansmanı veya peşin döviz bedeli için düzenlenen ödeme garantileridir. Genel olarak “Kredi Garantisi” olarak adlandırılan bu garanti türüne, Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından alıcı firma prefinansmanı veya peşin ihracat bedeli şeklinde yurtdışı alıcılardan, yurtdışı bankalardan veya Türk Eximbank’tan doğrudan sağlanan nakit döviz kredilerinde sıklıkla başvurulmaktadır.

4.1.2 SÖZLEŞME GARANTİLERİ

- Sözleşme garantisi, gerçek veya tüzel iki kişi arasında bir işin yapılmasına ilişkin düzenlenen ihale ve benzeri iş sözleşmelerinde, yüklenici tarafın sözleşmeden doğan çeşitli yükümlülüklerini zamanında ve noksansız yerine getireceğini, aksi halde garanti mektubunda yazılı parasal bir tutarın garantör tarafından işveren tarafa ödeneceğini güvence altına alan garanti mektubudur.

4.1.2.1 GEÇİCİ TEMİNAT MEKTUBU

- Bir ülkenin kamu veya özel sektör kuruluşları tarafından açılan uluslararası bir ihaleye katılmak isteyen kişi ya da kurumların ihaleyi kazanmaları halinde vermiş oldukları teklife bağlı kalmamaları, ihale makamının sözleşme yapmaya davet mektubuna rağmen sözleşmeyi imzalamamaları ya da kesin teminat mektubu verememeleri nedeniyle ihalenin iptali ya da yenilenmesinden doğacak zararları karşılamak üzere, ihaleye katılmak isteyen yükleniciler lehine ve ihaleyi açan kuruluşa hitaben düzenlenen teminat mektuplarına “Geçici Teminat Mektubu” denilmektedir.

4.1.2.2 KESİN TEMİNAT MEKTUBU

- Uluslararası ihalelerde ihaleyi kazanan yüklenicinin gerek ihale edilen işe ilişkin ihale şartnamesi ve sözleşme hükümlerine uygun şekilde taahhüdünü yerine getirememesinden doğacak zararları, gerekse işveren tarafından işin başkasına yaptırılmak zorunda kalınması durumunda doğacak fiyat farkını karşılamak amacı ile ihale makamı tarafından sözleşme yapılmadan önce yükleniciden istenen teminat mektubudur.
- Bu tür teminat mektuplarında lehtarın sözleşmeden doğan yükümlülüğünü zamanında ve sözleşme şartlarına uygun şekilde yerine getireceği, aksi halde mektup metninde belirtilen tutarın banka tarafından ihale makamına ödeneceği garanti edilir.

4.1.2.3 AVANS TEMİNAT MEKTUBU

- Konusu bir işin yapılması veya bir malın teslimi olan uluslararası sözleşmelerde işveren veya alıcı konumundaki tarafın işgören veya satıcı konumundaki tarafa sözleşme konusu işe başlayabilmesi için “Avans” niteliğinde bir ön ödeme yapması şartı bulunabilmektedir. Bu durumda avans ödemesini yapacak olan taraf, sözleşmenin karşı tarafından alacağı avansı sözleşme konusu işte ve sözleşme şartlarına uygun şekilde kullanacağını garanti eden bir banka teminat mektubu istemektedir. Avans teminat mektubu, sözleşme gereği bu şekilde ödenen avansların alıcısı tarafından sözleşme şartlarına uygun şekilde sarf edileceğini avansı ödeyecek olan tarafa garanti eden teminat mektuplarıdır.

4.1.2.4 İHTİYAT KESİNTİSİ GARANTİSİ

- Uluslararası sözleşmelerde işveren taraf, küçük kusur ve hataların hızlı bir şekilde telafi edilebilmesi için elinde bir koz tutmak ister. Bu nedenle yüklenicinin hakedişlerinden “İhtiyat Kesintisi” adı altında bir kesinti yapılmasını sözleşme ile hüküm altına aldırabilir. Kimi zaman işveren taraf, fiziki kesinti yerine işgören lehine bu kesintiyi garanti eden banka teminat mektubunu kabul edebilir. Bu amaçla kullanılan kesin teminat mektuplarına “İhtiyat Kesintisi Garantisi” denir.

4.1.2.5 BAKIM-ONARIM GARANTİSİ

- Bakım-Onarım Garantisi, taraflar arasında düzenlenen sözleşme hükümleri gereği, bir işin yapılması veya bir malın teslimi sonrasında sözleşmede belirtilen süre içinde ortaya çıkabilecek işçilik veya üretim hatalarının teslimatı yapan tarafından sözleşmeye uygun şekilde telafi edilmesini garanti altına alan teminat mektubu türüdür.

4.2 KONTRGARANTİLER

- Sözlük anlamı “Karşı Garanti” ya da “Mukabil Kefalet” olan kontrgaranti, ir banka tarafından teminat mektubu, akreditif garantisi vb. şekillerde üçüncü şahıslar arasındaki sözleşmelerle ilgili olarak taraflardan biri lehine ve diğerine hitaben düzenlenecek garanti mektuplarına bir başka bankanın karşı garanti vermesi işlemidir.

KONTRGARANTİ İŞLEMİNİN TARAFLARI

- **A-AMİR:** Kontrgarantiyi düzenleyecek olan bankaya kontrgaranti verilmesi talebinde bulunan kişi ya da kuruluştur.
- **B-KONTRGARANTÖR:** Amirin başvurusu üzerine başvuruda belirtilen ve garantiyi verecek olan bankaya hitaben kontrgaranti düzenleyen banka veya kredi kurumudur.
- **C-GARANTÖR:** Kontrgaranti metninde belirtilen firma lehine ve kontrgarantiye istinaden garanti mektubu düzenleyecek olan bankadır.
- **D-LEHTAR:** Kontrgarantörün talimatına istinaden garantör banka tarafından lehine garanti mektubu düzenlenecek kişi ya da kuruluştur.

4.3 AKREDİTİF GARANTİLERİ

- Bankalar tarafından düzenlenen şartlı bir ödeme garantisi niteliğinde olan Akreditif özetle, “Satılan malın bedelinin ödenmesi konusunda akreditif metninde belirtilen koşulların yerine getirilmesinden sonra ödemenin yapılacağına ilişkin, satıcıya hitaben alıcı adına düzenlenen yazılı banka garantisi”dir.
- Uluslararası ticarete en sık kullanılan ödeme şekli olan akreditif hem satıcıyı, hem de alıcıyı koruyan bir yöntemdir. Diğer ödeme yöntemlerine göre daha maliyetli olmasına rağmen, en güvenilir olandır. Hem satıcıya hem de alıcıya çeşitli avantajlar sağlar. Mal bedelinin banka taahhüdünde olması, transfer riskinin büyük ölçüde ortadan kalkması, satıcı ve alıcının nakit finansman olanağı elde etmesi, alım-satım işlemine ilişkin gerekli koşulların yerine getirilmesinin bankaca akreditif tahtında sağlanması, bu avantajların en önemlileridir.

AKREDİTİF İŞLEMLERİNDE TARAFLAR

- **1-AMİR:** Akreditif açılışı için kendi bankasına talimat veren ithalatçı/alıcıdır.
- **2-AMİR BANKA:** Amirin ayrıntılı talimatı doğrultusunda akreditifi açan ve ihracatçının akreditif şartlarına uygun vesaik ibrazı halinde vesaik bedelini ödemekle yükümlü olan bankadır.
- **3-İHBAR BANKASI:** Amir bankanın talimatı doğrultusunda akreditif açılışını ve akreditif şartlarında sonradan yapılacak değişiklikleri lehtara ihbar eden bankadır.
- **4-GÖREVLİ BANKA:** Akreditifin kullanımda olduğu bankayı ifade eder. Lehtar tarafından uygun vesaik ibrazında amirin yapacağı vesaik bedeli ödemesi dahil, amir banka ve lehtar arasında akreditif kapsamındaki tüm işlemlerin yürütülmesine aracılık eden bankadır. Görevli bankanın ödeme ile ilgili olarak kesin bir yükümlülüğü yoktur. Uygun evrak ibrazında kesin ödeme yükümlülüğü amir bankaya ve varsa teyit bankasına aittir.

- **5-TEYİT BANKASI:** Akreditifli işlemlerde teyit, amir bankanın kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştirâ edeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü ifade etmektedir. Teyit bankası ise amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen bankadır.
- **6-RAMBURSMAN BANKASI:** Akreditif amiri banka ile görevli banka arasında direkt hesap ilişkisi varsa, amir banka görevli bankaya rambursman (ödeme) yetkisi verir. Böyle bir ilişki yoksa ödeme işlemlerinin yapılabilmesi için her iki bankanın ortak hesap muhabiri oldukları üçüncü bir bankayı akreditif amiri banka “Rambursman (ödeme) Bankası” olarak yetkilendirebilir.

AKREDİTİFLİ İŞLEMLERDE LEHTARDAN İBRAZİ İSTENİLEN BELGELER

- **1-Ticari Fatura:** Satıcı tarafından alıcı adına düzenlenen ve satıcının kaşesi ve yetkili imzası ile onaylanan mali evraktır.
- **2-Konşimento:** Sevkiyatın yapılacağı nakliye aracı yola çıkmadan önce satıcının vereceği yükleme rotasına göre nakliyeciden tarafından düzenlenen, malın teslim alındığını ve belge üzerinde belirtilen varış limanına kadar taşınıp, alıcıya teslim edileceğini gösteren belgedir.
- **3-Gözetim Raporu:** Uluslararası bağımsız gözetim firmaları tarafından yükleme limanında düzenlenen ve yüklenen malın kalite kontrolünün yapıldığına ilişkin belgedir.
- **4-Sigorta Poliçesi:** Satıcı tarafından yüklemesi yapılan malın varış noktasına kadarki sigorta sorumluluğunun satıcıya ait olduğu “CIF” teslim şeklinde istenilen ve malın nakliye sigortasının satıcı tarafından alıcı adına yapıldığını gösteren belgedir.

- **5-Çeki Listesi:** Yükleme limanında düzenlenen ve hangi konteynere ne kadar mal yüklendiğini, paketleme söz konusu ise birim paket ağırlığı ve toplam paket adedini gösteren listedir.
- **6-Menşe Şahadetnamesi:** Satıcı veya temsilcisi tarafından düzenlenen ve satıcının bağlı bulunduğu ticaret odası tarafından onaylanan, yükleme yapılan malın orijinini (üretildiği ülkeyi) gösteren belgedir.
- **7-Sağlık Sertifikası:** Yükleme yapılan malın cinsine göre insan sağlığına uygun olup olmadığını gösteren ve satıcının bulunduğu ülkenin sağlık otoriteleri tarafından düzenlenen belgedir.
- **8-ATR veya EURO1 Dolaşım Belgesi:**

ATR Dolaşım Belgesi, Türkiye-AB Gümrük Birliği uyarınca işlenmiş tarım ürünleri de dahil olmak üzere sanayi ürünlerinde serbest dolaşıma ilişkin hükümlerin uygulanması için gerekli koşulların yerine getirilmiş olması halinde, ihracatçının veya gümrük beyannamesini imzalamakla yetkili kanuni temsilcisinin talebi üzerine gümrük idareleri ya da bu idarelerce yetki verilmiş kuruluşlarca düzenlenen belgelerdir.

- EURO1 Dolaşım Belgesi ise Avrupa Serbest Ticaret Birliği ülkelerine yapılacak ihracatlarda, Avrupa Birliği'ne yapılacak demir elik ürünleri ihracatında, Türkiye'nin serbest ticaret anlaşmaları imzaladığı ülkelere yapılan ihracatlarda ve Avrupa Birliği'ne yönelik tarım ürünleri ihracatında düzenlenen belgedir.
- **Police:** Düzenleyen, muhatap ve lehtar olmak üzere üç taraflı bir alacak ilişkisini içeren ve lehtarına derhal veya police üzerinde yazılı ileriki bir tarihte ödeme yapılmasını öngören, ödeme emri niteliğindeki bir kambiyo senedidir.

ÖDEME ŞEKLİ BAKIMINDAN AKREDİTİF TÜRLERİ

4.3.1 PEŞİN AKREDİTİF

- Akreditif şartlarında istenen belgelerin lehtar tarafından ibraz süresi içerisinde ve akreditif şartlarına uygun şekilde görevli bankaya veya bu banka kanalı ile akreditifin kullanımda olduğu bankaya ibrazı karşılığında, lehtara yüklemesini yaptığı mal bedelinin peşin olarak ödendiği akreditif şeklidir.

4.3.2 VADELİ AKREDİTİF

- Vadeli akreditif, satıcının akreditife konu olan malını yükleyip akreditifin kullanımda olduğu bankaya uygun vesaik ibrazından belirli bir süre sonra mal bedeli ödemesi yapılması opsiyonunu alıcıya tanıyan akreditif türüdür. Ödeme vadesi taraflar arasında serbestçe belirlenir ve akreditif açılış mektubunda kesin tarih olarak yer alır.

4.3.3 KABUL KREDİLİ AKREDİTİF

- Satıcının akreditife konu olan malını yükleyip akreditifin kullanımda olduğu bankaya uygun vesaik ibrazı sırasında ibraz edilen vesaik ile birlikte banka üzerine çektiği ileri vadeli bir poliçenin muhatap banka tarafından kabulü ve poliçe vadesinde poliçe bedelinin lehtara ödenmesini öngören, kıymetli evraka bağlanmış vade opsiyonlu akreditif işlemidir.
- Ödeme vadesi taraflar arasında serbestçe belirlenir ve akreditif açılış mektubunda ödeme vadesi ile lehtar tarafından bu vadeye uygun düzenlenecek poliçenin kabul edileceği hususu açıkça yer alır.

4.3.4 STANDBY AKREDİTİFLER

- “Teminat Akreditifi” olarak da bilinir. Ödünç ya da avans niteliğinde verilen paraya dayalı yükümlülüklerin vadesinde yerine getirileceğinin veya bir taahhüdün gerçekleşmesi ya da gerçekleşmemesi üzerine ödeme yapılacağına güvencesi olarak açılmaktadır.

4.4 KABUL VE AVAL KREDİLERİ

- Uluslararası ticarete en sık kullanılan ödeme şekillerinden birisi olan kabul ve aval kredileri, alım-satım sözleşmesi doğrultusunda yüklemeyi yapan satıcının yükleme evrakları ile birlikte alıcı veya bankası üzerine bir poliçe düzenlemesi ve alıcı veya bankasının da poliçeyi kabul etmesi esasına dayanan vadeli ödeme yöntemidir. Poliçe vadesi alıcı ve satıcı arasında serbestçe belirlenebilmektedir.

KABUL KREDİLİ ÖDEME ŞEKİLLERİ

- **1- Kabul Kredili Akreditifli Ödeme:** Amir banka tarafından satıcı lehine açılan akreditif kapsamında satıcının, amir banka veya onun görevlendirdiği teyit bankası ya da görevli banka üzerine poliçe düzenlemesi ve akreditif şartlarına uygun yükleme evrakları ile birlikte akreditifin kullanımda olduğu bankaya ibrazı; banka tarafından kabul edilen poliçenin vadesinde ödenmesi şeklinde gerçekleşir.
- **2- Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme:** Satıcının alım-satım konusu malın adına sevkiyatını yapması ve yükleme evrakları ile birlikte alıcı üzerine düzenlenmiş poliçeyi kendi ülkesindeki bir banka aracılığı ile alıcının bankasına göndermesi işlemidir.

- **3- Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme:** Satıcı, yüklemeyi yaptıktan sonra alıcının malı çekebilmesini teminen sevk vesaikini ön koşulsuz olarak alıcıya gönderir ve alıcı sevk edilen malı varış limanındaki gümrükten çeker. Malın alıcı tarafından gümrükten çekilmesi sonrasında ve alıcı ile satıcı arasındaki anlaşma gereği düzenlenmesi gereken poliçenin vadesinden önceki bir tarihte satıcı tarafından alıcı üzerine poliçe keşide edilir ve alıcı tarafından kabul edilmek üzere satıcının bankası kanalı ile alıcının bankasına gönderilir.
- Kabul Kredili işlemlerde satıcı tarafından düzenlenen poliçe, üç farklı nitelikte olabilir.
- 1-Satıcı tarafından alıcının bankası üzerine bir poliçe düzenlenmesi ve alıcının bankası tarafından uygun vesaik ibrazı koşulu ile poliçenin kabulü Kabul kredili akreditifli işlemlerde uygulanan poliçe düzenleme ve kabul yöntemidir.

- 2-Satıcı tarafından alıcının üzerine bir poliçe düzenlenmesi ve alıcının poliçeyi kabulü; yanı sıra alıcı bankasının poliçeye aval vermesi, Alım-satım sözleşmesinde öngörülmüş ve alıcının bankası tarafından da uygun bulunmuşsa, kabul kredili vesaik mukabili işlemlerde söz konusu olabilmektedir.
- 3- Satıcı tarafından alıcının üzerine bir poliçe düzenlenmesi ve alıcının poliçeyi kabulü. Kabul kredili mal mukabili ve kabul kredili vesaik mukabili işlemlerde söz konusu olabilmektedir.

3.2.2.3 YATIRIM KREDİLERİ VE PROJE FİNANSMANI

- Proje finansmanı; fiziki bir yatırım projesini konu alan, verilen krediler için proje sahibi şirketin değil; projenin varlıklarının teminat olarak değerlendirildiği ve kredinin geri ödenmesinde yatırım projesinin yaratacağı nakit akışının alındığı bir finansman yöntemidir.

Ulusal ve uluslararası finans kuruluşları tarafından yatırımcılara sağlanan proje finansmanı kolaylıklarının ortak özellikleri

- 1-Uluslararası yeterliliğe sahip fizibilite etüt kurumları tarafından hazırlanmış ve onaylanmış bir yatırım projesini dayanak almaları,
- 2-Kredi vadesi ve geri ödemesiz dönemin, yatırım projesine ait fizibilite raporunda yer alan yatırımın geriye dönüş oranı ve iç karlılık oranı hesaplamaları baz alınarak belirlenmesi,
- 3-Projenin %100'ünün finanse edilmeyip, yatırımcı kuruluşun %20 ile %25 oranında öz kaynaklarından finansmanı ve bu finansmanı sağlayacak mali yeterliliğinin kredi kurumuna ispatı koşulunun öngörülmesi.

3.2.3 KREDİSİZ İHRACAT VE İTHALAT İŞLEMLERİ

- İki ayrı ülkede ikamet eden alıcı ve satıcının kendi aralarında yaptıkları alım-satım sözleşmesi kapsamında ve tamamen satıcı ile alıcı arasındaki karşılıklı güvene dayalı olarak gerçekleşen, satıcının veya alıcının herhangi bir nakit finansman ya da banka garantisi talebinde bulunmadığı uluslararası alım-satım işlemleri, kredisiz işlemlerdir.

3.1 KREDİSİZ İHRACAT İŞLEMLERİ

- İhracata hazırlık aşamasından ihracatın gerçekleştirilerek bedelinin yurda getirilmesi aşamasına kadar olan süreçte, ihracatçı tarafından bankaların finansman işlevine başvurulmadığı ve bankaların hizmet işlevinin yalnızca “aracılık” ile sınırlı olduğu ihracat işlemleri, “Kredisiz İhracat İşlemleri”dir. Bankalar bu tür işlemlerdeki aracılık işlevlerini, ihracat vesaikinin yurtdışı alıcısına teslimi, bedelinin tahsili ve ihracatçıya ödenmesi aşamalarında yerine getirmektedirler.

3.1.1 PEŞİN İHRACAT BEDELLERİ VE ALICI FİRMA PREFİNANSMANI

- Yürürlükteki kambiyo mevzuatımıza göre mal ve hizmet ihracı ile ihracat sayılan satış ve teslimler karşılığında gelen peşin bedeller, ihracatçının beyanı üzerine bankalarca ihracat bedeli olarak alınabilir; ihracatçı veya yurt dışında yerleşik kişiler adına açılan Döviz Tevdiat Hesaplarına alınabilir ve sonradan bu hesaptan kısmi alışı da yapılabilir

Mal ve hizmet ihracının finansmanında kullanılmak amacıyla yurt dışındaki alıcıdan sağlanan prefinansman dövizlerinin alışı da “peşin bedel” kapsamında yapılır. Alışı yapılan bedel için Döviz Alım Belgesi düzenlenmesi zorunludur. Döviz alışının ihracat bedeli olarak yapılmasının talep edildiği hallerde bankalarca dövizin yurtdışı kaynaklı olması şartı aranır.

3.1.2 İHRACAT AKREDİTİFLERİ

- İhracatçılar lehine yurtdışı alıcılarının bankaları tarafından açılan ihracat akreditifleri ile ilgili yurtiçi bankaların hizmet ve faaliyetleri, akreditifi açan bankanın muhabirlik hizmeti isteminin türüne göre farklılık gösterir.

3.1.2.1 TEYİTSİZ İHRACAT AKREDİTİFLERİ

- Teyitsiz İhracat akreditifleri, yurtdışındaki alıcıların bankası tarafından ülkemizdeki ihracatçılar lehine açılan ve akreditifin ihracatçıya bildirimi sırasında amir banka tarafından Türk bankalarından teyit eklemesi istenmeyen akreditiflerdir.

3.1.2.2 TEYİTLİ İHRACAT AKREDİTİFLERİ

- Bir uluslararası ödeme şekli olarak teyitli akreditif, alıcının bankası tarafından satıcı lehine açılan akreditif garantisini satıcının yeterince güvenli bulması halinde, satıcı tarafından kabul edilen üçüncü bir bankanın akreditif açılışını satıcıya konfirme (teyit) etmesi işlemidir. Bu durumda ihracatçıya yapılacak ödeme konusunda hem ithalatçının ülkesindeki amir banka ve hem de ihracatçının ülkesindeki teyit veren banka birlikte taahhütte bulunmuş olmaktadır.

3.1.3 VESAİK MUKABİLİ İHRACAT İŞLEMLERİ

- Vesaik mukabili ihracat işlemlerinde ihracatçının bankasının “Gönderi Bankası” konumundaki faaliyetlerinin çerçevesi, ihracatçının tahsil talimatındaki taleplerinin yanı sıra tahsil talimatında açıkça belirtilmiş olması kaydıyla ICC-URC 552 sayılı “Tahsiller İçin Yeknesak Kurallar” düzenlemesi hükümleri ve uluslararası bankacılık teamülleri doğrultusunda belirlenmektedir.

3.1.4 MAL MUKABİLİ İHRACAT İŞLEMLERİ

- Mal mukabili ihracat işlemlerinde alıcı adına malın sevkiyatını yapan ihracatçı, yükleme evraklarını doğrudan alıcıya göndereceği gibi, alıcıya aracı banka kanalı ile ve “Mal mukabili teslim” talimatı eşliğinde de gönderebilir. Alıcı, karşılığında herhangi bir ödeme yapmadan imza karşılığı yükleme belgelerini bankadan teslim alır ve malı gümrükten çeker. Alıcının mal bedelini ödemesinden veya ödemenin takibinden, vesaik gönderimine aracılık eden muhabir bankalar hiçbir şekilde sorumlu değildir.

3.1.5 KABUL KREDİLİ İHRACAT İŞLEMLERİ

- Kabul kredisi ihracatçıya değil; yurtdışındaki alıcıya tanınan bir vadeli ödeme opsiyonudur ve ihracatçı adına hareket eden yurt içi banka tarafından ihracatın finansmanı söz konusu değildir.

3.1.6 MAHSUBEN ÖDEME İŞLEMLERİ

- Hazine Müsteşarlığının yürürlükteki ihracat genelgesi hükümlerine göre ihracatçının, ithalat bedelleri ve görünmeyen işlemlere ilişkin giderleri ile yurt dışından sağladıkları döviz kredilerinin kısmen veya tamamen mal ve hizmet ihracı bedeli dövizlerle mahsuben ödenmesi, herhangi bir süre kısıtlaması olmadan bankalarca gerçekleştirilebilir. Aracı ihracatçı tarafından yapılan ihracatta ihracat bedeli ihracatçının onayıyla imalatçının veya tedarikçinin döviz ödemelerinde kullanılabilir. Peşin döviz olarak gelen ve alışı yapılmayarak döviz hesabına alınan bedeller, ihracatın gerçekleştiğinin gümrük beyannamesi ile tevsiki ve gelen peşin bedelin kullanılmadığının tespiti kaydıyla mahsuben ödemede kullanılabilir.

3.2 KREDİSİZ İHRACAT İŞLEMLERİ

- İthalata hazırlık aşamasından ithalatın gerçekleştirilerek bedelinin yurt dışına transferi aşamasına kadar olan süreçte, ithalatçı tarafından bankaların finansman işlevine başvurulmadığı ve bankaların hizmet işlevinin yalnızca “aracılık” ile sınırlı olduğu ithalat işlemleridir.

3.2.1 VESAİK MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİ

- Vesaik mukabili ithalat işlemlerinde bankaların rolü; yurtdışındaki satıcı adına hareket eden gönderi bankası tarafından sevk edilen vesaikin, römiz mektubunda yer alan gönderi bankası talimatları doğrultusunda ithalatçıya teslimi ve bedelinin tahsil edilerek satıcı adına bankasına transferi şeklindeki muhabirlik hizmetinden oluşmaktadır.

3.2.2 MAL MUKABİLİ İTHALAT İŞLEMLERİ

- Mal Mukabili Ödeme yönteminde satıcı, satışa konu olan malın alıcıya sevkiyatını yapar ve yükleme belgelerini kendi ülkesindeki bankasına verir ve gönderi bankası belgeleri “Cash Against Goods” ibaresi taşıyan bir römiz mektubu ekinde alıcının ülkesindeki bir banka kanalı ile alıcıya gönderir. Bazı durumlarda satıcı, yükleme evraklarını aracı banka kullanmaksızın doğrudan alıcıya da gönderebilmektedir. Alıcı, karşılığında herhangi bir ödeme yapmadan imza karşılığı yükleme belgelerini bankadan teslim alır ve malı gümrükten çeker.
- Bu ödeme şeklinde ithalatçıların ithalat hesabını kapatma; bankaların da takip yükümlülüğü bulunmamaktadır. Ancak ithalatçı firmaların mal bedelinin transferine ilişkin talepleri, firmanın yazılı olarak beyan edeceği gümrük beyannamesi tarih ve numarasına istinaden bankalarca yerine getirilir.

3.2.3 KABUL KREDİLİ İTHALAT İŞLEMLERİ

- Kabul kredili ödeme, mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Bu ödeme şeklinde satıcının düzenlediği poliçenin sadece alıcı tarafından kabul edilmesi öngörülüyor ise buna “Ticari Kabul” denir ve ithalatçı lehine herhangi bir gayrinakit kredi işlemini gerektirmez.

3.2.4 PEŞİN ÖDEME KAPSAMINDAKİ İTHALAT İŞLEMLERİ

- Peşin ödeme , satıcı tarafından ihraç edilen malların bedellerinin, alıcı tarafından malın teslim alınmasından önce, gerek bankalar yolu ile ve gerekse alıcının kendisi veya vekili ya da onun adına hareket eden üçüncü bir kişi tarafından satıcıya peşin olarak ödenmesidir.
- Bu ödeme şeklinde, bankalarca firma talebine istinaden transfer işlemleri gerçekleştirilir.

TRANSİT TİCARET İŞLEMLERİ

- Transit Ticaret ya da bilinen diğer ismiyle “Reeksport Ticaret”, ülkemizde yürürlükte bulunan İhracat Yönetmenliğinde “Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılması” şeklinde tanımlanmıştır..

